

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від

2019 р. №

Київ

Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року

1. Схвалити Концепцію реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року, що додається.

2. Міністерству освіти і науки, разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати в тримісячний строк Кабінетові Міністрів України план заходів з реалізації Концепції, схваленої цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

КОНЦЕПЦІЯ
реалізації державної політики у сфері професійної
(професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна
(професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року

Проблема, яка потребує розв’язання

Основною проблемою, яка потребує розв’язання, є невідповідність підготовки кваліфікованих кадрів потребам особи, національної економіки та суспільства.

Проблема зумовлена такими факторами:

централізована та бюрократизована система управління у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

недостатній обсяг фінансування професійної (професійно-технічної) освіти;

низький рівень оплати праці педагогічних та інших працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

недостатня співпраця закладів професійної (професійно-технічної) освіти з роботодавцями та бізнес-партнерами;

відсутність даних про стан ринку праці;

недосконалість системи професійної орієнтації та кар’єрного консультування молоді і дорослих.

Проявами проблеми є:

низька соціально-економічна мотивація особи до здобуття професійних кваліфікацій, збільшення частки молоді, яка здобуває вищу освіту, зокрема за кордоном;

втрата привабливості та престижності професійної (професійно-технічної) освіти;

зростання дефіциту робітничих кадрів на внутрішньому ринку праці;

зниження соціального статусу педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

застаріла матеріально-технічна база закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

невідповідність змісту освіти та методики викладання вимогам сучасного ринку праці та потребам особи;

незаінтересованість місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти регіону.

Система професійної (професійно-технічної) освіти спроможна до реформування і розвитку з урахуванням того, що:

існує законодавче підґрунтя — Закон України “Про освіту”, Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988, та Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 лютого 2018 р. № 660;

Кабінет Міністрів України, Європейський Союз, міжнародні установи та організації, окремі місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та роботодавці виявляють заінтересованість щодо модернізації сфери професійної (професійно-технічної) освіти;

частина закладів професійної (професійно-технічної) освіти динамічно розвиваються та прагнуть до змін.

Реформа професійної (професійно-технічної) освіти сприятиме економічному розвитку і зростанню конкурентоспроможності України.

Мета Концепції

Метою Концепції є проведення реформи професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечить виконання таких трьох базових завдань:

децентралізацію управління та фінансування у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, що передбачає:

- поетапну передачу повноважень з управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти та їх фінансування на обласний рівень;

- розширення автономії закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

- оптимізацію мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

- створення умов для здобуття особою професійних кваліфікацій впродовж усього життя з урахуванням інклюзивного навчання;

формування показників регіонального замовлення на підставі даних аналізу стану ринку праці;

забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти шляхом:

- формування змісту професійної (професійно-технічної) освіти на компетентнісній основі;

- впровадження внутрішньої системи забезпечення якості освіти та системи зовнішнього забезпечення якості освіти;

- модернізації освітнього середовища, що забезпечує інноваційність, доступність, прозорість, гнучкість і відкритість освітнього процесу;

- удосконалення системи підготовки педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти із залученням до освітнього процесу висококваліфікованих працівників виробництва та сфери послуг;

- запровадження мотиваційних механізмів стимулювання професійної діяльності та розвитку педагогічних працівників;

- державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та взаємозв'язок з ринком праці через:

- формування системи професійних кваліфікацій та створення єдиного освітнього середовища професійної (професійно-технічної) освіти;

- впровадження механізмів стимулювання роботодавців до участі в освітньому процесі;

- створення умов для розвитку дуальної форми здобуття освіти;

- визнання неформальної та інформальної освіти, повних і часткових професійних кваліфікацій;

- популяризацію професійної (професійно-технічної) освіти серед дітей, молоді, дорослих, планування професійного розвитку та кар'єри.

Реформа сприятиме формуванню нового іміджу випускника закладу професійної (професійно-технічної) освіти як:

- всебічно розвиненої особистості, здатної до вибору індивідуальної освітньої траєкторії, навчання впродовж усього життя, розвитку професійної кар'єри, підприємництва та самозайнятості;

- конкурентоспроможного та мобільного на ринку праці фахівця, особистості, яка здобула освітні та професійні компетентності відповідно до її інтересів, здібностей, можливостей, потреб національної економіки та суспільства;

- успішної особистості з активною громадянською позицією, морально-етичними якостями, відповідальною за результати власної діяльності.

Шляхи і способи розв'язання проблеми

Розв'язання проблеми передбачається здійснити шляхом проведення системної реформи професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема децентралізації системи управління та диверсифікації джерел фінансування, модернізації структури та змісту, оновлення нормативно-правового забезпечення, а також розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

Реформування системи управління професійною (професійно-технічною) освітою та її структури передбачає:

- розподіл повноважень з управління та фінансування у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема передачу на обласний рівень повноважень з прогнозування потреб ринку праці у професійних кваліфікаціях, формування регіонального замовлення на підготовку кадрів на основі аналізу стану ринку праці;

утворення регіональних рад професійної (професійно-технічної) освіти — консультативно-дорадчих органів, що утворюються при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських держадміністраціях, для участі у формуванні та реалізації державної регіональної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

розширення автономії закладів професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема розроблення і впровадження власних освітніх програм, отримання статусу неприбуткової організації із збереженням податкових пільг і отриманням фінансової автономії;

оптимізацію мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти шляхом утворення центрів професійної досконалості з урахуванням інклюзивного навчання;

запровадження гнучкої моделі здобуття повних і часткових професійних кваліфікацій.

Реформування системи фінансування професійної (професійно-технічної) освіти передбачає:

запровадження прозорого механізму розподілу фінансів закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

створення нових можливостей для розширення державно-приватного та соціального партнерства на засадах співфінансування і спільного управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти;

здійснення фінансування професійної підготовки на підставі розрахунку вартості підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням складності професії та кваліфікаційних рівнів.

Реформування системи забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти передбачає:

формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та системи зовнішнього забезпечення якості освіти;

розроблення нових стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на базі професійних стандартів, які ґрунтуються на компетентнісному та особистісно-орієнтованому підходах до навчання;

формування мережі кваліфікаційних центрів, основними функціями яких є оцінювання і визнання результатів навчання, присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій;

забезпечення стимулювання професійного зростання педагогічних працівників, а також залучення до освітнього процесу висококваліфікованих працівників виробництва та сфери послуг.

Розвиток державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти передбачає участь усіх заінтересованих сторін, у тому числі роботодавців, у:

формуванні державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти на всіх рівнях;

розробленні професійних стандартів, стандартів освіти і освітніх програм;

формуванні Національної системи кваліфікацій та вдосконаленні Національної рамки кваліфікацій;

впровадженні і поширенні дуальної форми здобуття освіти;

створенні сучасного освітнього середовища, зокрема у центрах професійної досконалості;

проведенні системного моніторингу працевлаштування випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

формуванні державного і регіонального замовлення на підготовку кадрів на основі прогнозування потреб ринку праці у професійних кваліфікаціях;

оцінюванні результатів навчання випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Етапи та строки реалізації Концепції

Реалізація Концепції здійснюється трьома етапами протягом 2019—2027 років.

На першому етапі (2019—2021 роки) передбачається:

прийняти новий Закон України “Про професійну (професійно-технічну) освіту” та відповідні підзаконні акти;

продовжити децентралізацію управління, зокрема здійснити частковий перехід до фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які розташовані на території міст обласного значення — обласних центрів, з обласних бюджетів шляхом реалізації пілотного проекту в окремих областях;

розробити та затвердити типові положення про регіональну раду професійної (професійно-технічної) освіти;

продовжити оптимізацію мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням інклюзивного навчання, забезпечення автономії таких закладів;

провести конкурсний відбір проектів та розпочати утворення центрів професійної досконалості, зокрема за рахунок коштів проекту Європейського Союзу “EU4Skills” і міжнародних фінансових установ та організацій;

розробити, затвердити та впровадити методику розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на основі компетентнісного підходу;

розробити та затвердити методичні рекомендації щодо розроблення стандартів оцінювання результатів навчання;

започаткувати проведення періодичного аналізу ринку праці;

розпочати формування мережі кваліфікаційних центрів;

продовжити утворення навчально-практичних центрів галузевого спрямування на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема із залученням соціальних партнерів;

започаткувати формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та системи зовнішнього забезпечення якості освіти;

прийняти нормативно-правові акти для забезпечення розвитку дуальної форми здобуття освіти;

удосконалити систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

започаткувати сертифікацію педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

внести зміни до нормативно-правових актів щодо надання пільг роботодавцям, які передають обладнання закладам професійної (професійно-технічної) освіти та здійснюють фінансування підготовки робітничих кадрів;

здійснювати кожних два роки перегляд переліку професій загальнодержавного значення на основі аналізу ринку праці.

На другому етапі (2022—2024 роки) передбачається:

здійснити остаточний перехід до фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які розташовані на території міст обласного значення — обласних центрів, з обласних бюджетів;

забезпечити функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та системи зовнішнього забезпечення якості освіти;

продовжити створення сучасного освітнього середовища у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;

завершити перехід на освітні програми та стандарти освіти на компетентнісній основі;

продовжити утворення центрів професійної досконалості;

продовжити сертифікацію педагогічних працівників у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

забезпечити впровадження Національної системи кваліфікацій;

розробити методiku розрахунку вартості підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням складності професій та кваліфікаційних рівнів.

На третьому етапі (2025—2027 роки) передбачається:

забезпечити здобуття профільної середньої освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у рамках реалізації Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року;

сформувати мережу центрів професійної досконалості;

забезпечити діяльність кваліфікаційних центрів;

запровадити здобуття часткових професійних кваліфікацій;

забезпечити ефективне функціонування системи незалежного оцінювання та визнання професійних кваліфікацій;

розробити методичку розрахунку вартості підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням складності професій та кваліфікаційних рівнів.

Очікувані результати

Реалізація Концепції сприятиме:

професійній самореалізації особи та реалізації принципу навчання впродовж усього життя з урахуванням гендерної рівності та інклюзивного навчання;

зростанню привабливості професійної (професійно-технічної) освіти, підвищенню її конкурентоспроможності та якості відповідно до міжнародних стандартів;

підвищенню соціального статусу педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

посиленню співпраці закладів професійної (професійно-технічної) освіти з роботодавцями та бізнес-партнерами;

задоволенню потреб ринку праці, суспільства і держави у кваліфікованих кадрах;

сталому розвитку національної економіки та суспільства.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів

Реалізація Концепції здійснюється за рахунок державного і місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації Концепції, визначається щороку з урахуванням можливостей державного і місцевих бюджетів, розміру залученої міжнародної технічної допомоги, зокрема у рамках реалізації проекту Європейського Союзу "EU4Skills".
